Beknopte inhoudstafel

Inleiding 1

Eerste titel. Erfenissen 5

Eerste hoofdstuk. Openvallen van erfenissen en bezit van de erfgenamen 5

Hoofdstuk II. Hoedanigheden vereist om te kunnen erven 6

Hoofdstuk III. Onderscheiden orden in de erfopvolging 7

Eerste afdeling. Algemene bepalingen 7
Afdeling II. Plaatsvervulling 8
Afdeling III. Erfopvolging in de nederdalende lijn 8
Afdeling IV. Erfopvolging van de langstlevende echtgenoot 9
Afdeling IVbis. Erfopvolging van de langstlevende wettelijk samenwonende 19
Afdeling V. Erfopvolging in de opgaande lijn 20
Afdeling VI. Erfopvolging in de zijlijn 21

Hoofdstuk IV. Onregelmatige erfopvolging 22

Hoofdstuk V. Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen 23

Hoofdstuk VI. Verdeling en inbreng 24

Eerste afdeling. Verdeling 25
Afdeling II. Inbreng 38
Afdeling III. Betaling van de schulden 114
Afdeling IV. Gevolgen van de verdeling en vrijwaring van de kavels 116
Afdeling V. Vernietiging van de verdeling 116

Hoofdstuk VII. Centraal erfrechtregister 120

Titel II. Schenkingen onder de levenden en testamenten 121

Eerste hoofdstuk. Algemene bepalingen 121

Hoofdstuk II. Bekwaamheid om te beschikken of te verkrijgen bij schenking onder de levenden of bij testament 123

Hoofdstuk III. Beschikbaar gedeelte der goederen en inkorting 125

Eerste afdeling. Beschikbaar gedeelte der goederen 125
Afdeling II. Inkorting van schenkingen en legaten 162

Hoofdstuk IV. Schenkingen onder de levenden 188

Titel IIbis. Erfovereenkomsten 197

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen 197

Hoofdstuk II. Sanctionering van niet toegelaten erfovereenkomsten 208

Hoofdstuk III. Gevolgen van de erfovereenkomsten 209

Hoofdstuk IV. Vorm van de erfovereenkomsten 211

Hoofdstuk V. Publiciteit van de erfovereenkomsten 216

Hoofdstuk VI. De globale erfovereenkomst 217

Overgangsbepalingen 235

Conclusies en bedenkingen 241

Inhoudstafel van de artikels

Inleiding ... 1

Eerste titel. Erfenissen ... 5

Eerste hoofdstuk. Openvallen van erfenissen en bezit van de erfgenamen ... 5

Hoofdstuk II. Hoedanigheden vereist om te kunnen erven ... 6

Hoofdstuk III. Onderscheiden orden in de erfopvolging ... 7

Eerste afdeling. Algemene bepalingen ... 7
Afdeling II. Plaatsvervulling ... 8
Afdeling III. Erfopvolging in de nederdalende lijn ... 8
Afdeling IV. Erfopvolging van de langstlevende echtgenoot ... 9
Wettelijke terugkeer ... 9
Boedelbeschrijving of staat van schatting ... 10
Omzetting van het vruchtgebruik … ... 10
Artikel 745quater. Omzetting bij kinderen uit een vorige relatie ... 11
… samen met afstammelingen ... 11
Fiscaal ... 14
… samen met anderen dan afstammelingen ... 15
… van goederen onderworpen en wettelijke terugkeer ... 15
… van de gezinswoning en het huisraad ... 15
Samenvattend ... 16
Voor alle vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot ... 17
Suppletief recht, behalve voor stiefkinderen … ... 17
… En voor de gezinswoning ... 18
De procedure ... 18
Afdeling IVbis. Erfopvolging van de langstlevende wettelijk samenwonende ... 19
Afdeling V. Erfopvolging in de opgaande lijn ... 20
Afdeling VI. Erfopvolging in de zijlijn ... 21

Hoofdstuk IV. Onregelmatige erfopvolging 22

Hoofdstuk V. Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen 23

Hoofdstuk VI. Verdeling en inbreng 24

Eerste afdeling. Verdeling 25

Artikel 820. Bruto of netto verdeling? 26

Artikel 821. Inbreng 27

Artikel 822. Verdeling in natura met gelijke kavels 28

Artikel 823. Optie tot overname 29

Fiscaal 30

Artikel 824. Opleg 31

Artikel 825. Minnelijke verdeling 31

Artikel 826. Gerechtelijke verdeling 33

Artikel 827. Provisionele verdelingen 34

Artikel 828. Opdagen van nieuwe erfgenamen 34

Artikel 836. Onderonverdeeldheden 36

Artikel 841. Erfuitkoop 36

Fiscaal 37

Artikel 842. De titels van eigendom 37

Afdeling II. Inbreng 38

Een terugblik op de inbreng 38

De hervorming 38

Artikel 843. Basisbegrippen van de inbreng van schenkingen aan afstammelingen … 39

… ook voor levensverzekeringen 42

… en aan anderen dan afstammelingen 42

Artikel 843/1. Latere vrijstelling van inbreng of omgekeerd 43

Artikel 844. Inkorting vs. Inbreng 46

Het cassatiearrest van 30 maart 1944 … 46

… wordt nu bevestigd in de wet 49

Artikel 845. Inbreng van wat men zelf gekregen heeft … 49

Schenking-aankoop: wat wordt er geschonken? 51

… of inbreng ten behoeve van een derde 51

Vorm van de inbreng ten behoeve van een derde 53

Fiscaal 53

Artikel 846. "Erfgenaam" betekent erfgenaam bij de erfenis 54

Artikel 847. Inbreng in geval van plaatsvervulling 55

Artikel 848. Geen inbreng bij verwerping 56

Geen inbreng bij onwaardigheid 57

Artikel 849. Geen inbreng van een schenking aan de partner van een erfgenaam 58

Samenvatting ... 59
Artikel 850. Alleen inbreng in de nalatenschap van de schenker ... 59
Toerekening op de erfenis van de eerststervende ... 60
Artikel 851. Standverschaffing en betaling van schulden ... 62
Artikel 852. Kosten van onderhoud, opvoeding enz. ... 64
Gebruikelijke geschenken ... 65
Artikel 853 (opheffing). Voordelen uit overeenkomsten tussen erflater en erfgenaam ... 66
Artikel 855. Tenietgegane goederen ... 66
Waardering volgens onttrekking ... 67
Artikel 856. Interest vanaf het overlijden ... 67
Roerende voorheffing? ... 68
Artikel 857. Geen inbreng aan legatarissen ... 69
Artikel 858 § 1. Inbreng in waarde! ... 69
… niettegenstaande elk andersluidend beding ... 71
… hetzij door mindere ontvangst, door vooruitneming ... 72
… hetzij inbreng door verrekening op het aandeel ... 73
Aanrekening van schulden ... 74
Artikel 858 § 2. Inbreng van legaten ... 75
Artikel 858 § 3, eerste alinea. Inbreng van schenkingen tegen intrinsieke waarde: definitie ... 76
Waardering bij de schenking ... 77
Indexering van het bedrag ... 80
Artikel 858 § 3, tweede alinea. Schenking met beperking van beschikkingsrecht ... 81
Later toch mogelijkheid tot beschikking ... 84
Verschillen met de fiscale waardering ... 84
Artikel 858 § 4. Schatting in de akte ... 85
Artikel 858 § 5. Erfovereenkomst over de waarde ... 86
Artikel 858 § 6. Vrijwillige inbreng in natura ... 88
Waardering van de inbreng in natura ... 89
Fiscaal: ontslag van inbreng na het overlijden ... 90
Fiscaal: vrijwillige inbreng van een schenking buiten deel na het overlijden ... 94
Fiscaal: de vrijwillige inbreng in natura als facultatieve verbintenis ... 95
Artikel 858bis § 1. Geen inbreng door de echtgenoot of wettelijk samenwonende ... 98
Artikel 858bis § 2. Geen inbreng ten voordele van de echtgenoot of wettelijk samenwonende ... 100
Artikel 858bis § 3. Voortgezet vruchtgebruik voor de echtgenoot… ... 102
"… op voorwaarde dat de echtgenoot op het tijdstip van de schenking al die hoedanigheid heeft": ... 102
Niet bij verzaking ... 103

Oud of nieuw vruchtgebruik? ... 104
Fiscaal ... 105
Artikel 858bis § 4. Ook voortgezet vruchtgebruik voor de wettelijk samenwonende ... 110
Artikel 858bis § 5. Verzaking aan het voortgezet vruchtgebruik ... 110
Artikel 859. Inbreng van schulden ... 111
Afdeling III. Betaling van de schulden ... 114
Afdeling IV. Gevolgen van de verdeling en vrijwaring van de kavels ... 116
Afdeling V. Vernietiging van de verdeling ... 116
Artikel 887. Vordering tot aanvulling bij benadeling ... 116
Artikel 888. Verdeling en dading ... 118

Hoofdstuk VII. Centraal erfrechtregister ... 120

Titel II. Schenkingen onder de levenden en testamenten ... 121

Eerste hoofdstuk. Algemene bepalingen ... 121
Substitutie of fideïcommis ... 122
Voorwaarden in strijd met de wet of de goede zeden ... 123

Hoofdstuk II. Bekwaamheid om te beschikken of te verkrijgen bij schenking onder de levenden of bij testament ... 123

Hoofdstuk III. Beschikbaar gedeelte der goederen en inkorting ... 125
Eerste afdeling. Beschikbaar gedeelte der goederen ... 125
De reserve: Een terugblik ... 126
Artikel 913. Beschikbaar deel van de helft in aanwezigheid van afstammelingen ... 127
Artikel 914 § 1. Aanrekening van het vruchtgebruik van de echtgenoot op de reserve ... 130
De wil van de erflater geëerbiedigd? ... 133
Artikel 914 § 2. Aanrekening van het vruchtgebruik van de wettelijk samenwonende ... 135
Artikel 915 (opgeheven). Opheffing van de reserve voor de ouders en ascendenten ... 136
Mannen en vrouwen ... 138
Fiscaal ... 139
Artikel 915bis §§ 1 en 2. Reserve voor de echtgenoot ... 139
Artikel 915bis § 2/1. Geen inkorting van schenkingen van vóór het huwelijk ... 141
Ook de gezinswoning ... 142

… niettegenstaande de opname ervan in de massa bedoeld in artikel 922 ... 143
"Evenmin kan hij voordeel genieten …" ... 145
Artikel 915bis § 3. Ontneming van de reserve van de echtgenoot ... 145
Echtscheiding door onderlinge toestemming ... 146
Aanstelling van een algemeen legataris ... 147
Artikel 915bis § 4. Aanrekening van de reserve van de echtgenote – bis . 147
Artikel 915bis § 5. Afwijking met Clausule Valkeniers ... 148
Artikel 916. Geen reserve meer voor ascendenten ... 148
Artikel 917 (opgeheven). Reserve in waarde of alleen inkorting in waarde? ... 148
Fideïcommis ... 152
Artikel 918. Verzaking aan inkorting tijdens het leven ... 153
Artikel 918 § 1. Regel ... 155
Artikel 918 § 2. De eenheid van fictieve massa ... 157
Artikel 918 § 3. Geen impliciete verzaking aan inbreng ... 159
Artikel 918 § 4. Verzaking is geen gift ... 159
Fiscaal ... 160
Artikel 919. Schenkingen buiten erfdeel ... 161
Afdeling II. Inkorting van schenkingen en legaten ... 162
Artikel 920 § 1. Inkorting moet gevorderd worden, na het overlijden ... 162
Artikel 920 § 2. Inkorting voortaan in waarde, in principe ... 163
Inkorting van de gezinswoning: in natura. ... 164
Artikel 920 § 3. Inkorting voor het vruchtgebruik alleen: in waarde ... 164
Artikel 920 § 4. Legaten aan niet-erfgenamen: in natura ... 164
Contractuele erfstellingen: in waarde ... 166
Fiscaal? ... 166
Artikel 921. Geen inkorting van schenkingen te voordele van begiftigden, legatarissen of schuldeisers ... 166
Artikel 922. De samenstelling van de fictieve massa ... 168
Schulden worden alleen afgetrokken van de bestaande goederen ... 168
Staat en waarde zoals bij inbreng ... 169
Artikel 922/1. Volgorde van aanrekening van de soorten giften ... 171
Artikel 923. Legaten eerst ingekort ... 174
Artikel 924 eerste lid. Inkorting in waarde: vergoeding in geld ... 175
Artikel 924 tweede lid. Inkorting in waarde: mindere ontvangst ... 175
Artikel 924 derde lid. Ingeval van onvermogen ... 176
Schenking onder last ... 178
Artikel 924 vierde lid. Toestemming in de doorschenking ... 178
Artikel 924 vijfde lid. Legaatafgifte impliceert (soms) verzaking aan inkorting ... 179
Artikel 924 zesde lid. Betaling bij de verdeling ... 181
Artikel 925. Verval van de legaten ... 181

Artikel 926. Evenredige inkorting van legaten ... 182
Artikel 927. … Tenzij andersluidende bepaling ... 183
Artikel 928 § 1. De vordering tot inkorting verjaart na dertig jaar … ... 183
… maar eindigt bij de vereffening-verdeling ... 184
… als het een gift aan een erfgenaam betreft ... 185
Wat bij beleggingsverzekeringen op twee hoofden? ... 185
Artikel 928 § 2. Verjaring twee jaar na de vereffening voor giften aan niet-erfgenamen ... 187
Aanmaning om standpunt in te nemen ... 188

Hoofdstuk IV. Schenkingen onder de levenden ... 188

Vorm van de schenkingen ... 189
Enkel "tegenwoordige goederen" ... 190
Louter potestatieve voorwaarde ... 190
Schenking met voorbehoud ... 190
Bijzondere vormen van testamenten ... 191
Algemeen, onder algemene titel of bijzonder legaat ... 191
Testamentuitvoerders ... 192
Verval van testamenten ... 192
Giften aan nog niet geboren personen ... 192
Ouderlijke boedelverdeling ... 193
Contractuele erfstellingen ... 194
Schenkingen bij huwelijk ... 195

Titel IIbis. Erfovereenkomsten ... 197

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen ... 197

Erfovereenkomsten – een terugblik ... 198
Artikel 1100/1. Algemene regel ... 199
Beding van aanwas ... 202
Artikel 1100/2 § 1. Minderjarige kan krijgen, niet verzaken ... 205
Artikel 1100/2 § 2. Meerderjarige kan zelf verzaken mits machtiging ... 206
Private stichting? ... 207

Hoofdstuk II. Sanctionering van niet toegelaten erfovereenkomsten ... 208

Artikel 1100/3. Absolute nietigheid … ... 208
… ook voor de schenkingen? ... 208

Hoofdstuk III. Gevolgen van de erfovereenkomsten ... 209

Artikel 1100/4 § 1. Instemming impliceert geen aanvaarding van de nalatenschap ... 209
Artikel 1100/4 § 2. Bindt de plaatsvervuller ... 209

Artikel 1100/4 § 3. Herroeping bij "ondankbaarheid" 210

Hoofdstuk IV. Vorm van de erfovereenkomsten 211

Artikel 1100/5 § 1. Notariële akte vereist 211
Artikel 1100/5 § 2. Procedure en wachttermijnen 212
Wijzigingen aan het ontwerp 213
Valkeniers 214
Artikel 1100/5 § 3. Niet bij echtscheiding door onderlinge toestemming 215

Hoofdstuk V. Publiciteit van de erfovereenkomsten 216

Artikel 1100/6. Register van testamenten 216

Hoofdstuk VI. De globale erfovereenkomst 217

Artikel 1100/7 § 1. De globale erfovereenkomst versus ouderlijke boedelverdeling 217
Evenwicht 219
Afzonderlijke raadsman? 219
De "situatie" van de erfgenaam 221
Fiscaal: schenkbelasting? 221
Vermelding van eerdere handgiften 222
Voordelen 223
Registratiebelasting 224
Inkomstenbelasting? 225
Artikel 1100/7 § 2. Met twee (of meer?) ouders 225
Fiscaal: registratiebelasting 226
Artikel 1100/7 § 3. Soms twee machtigingen nodig 226
Artikel 1100/7 § 4. De generatiesprong in de globale erfovereenkomst 227
Artikel 1100/7 § 5. Kinderen van de partner 228
Artikel 1100/7 § 6. Verzaking aan inkorting 229
Artikel 1100/7 § 7. De echtgenoot kan tussenkomen 231
Artikel 1100/7 § 8. Geboorte (of opdagen) van nieuwe kinderen na de overeenkomst 231
Artikel 1100/7 § 9. Geen vordering tot aanvulling wegens benadeling 233
Artikel 1100/7 § 10. Andere bepalingen 233

Overgangsbepalingen 235

Artikel 66 § 1. Algemene regel: voor de nalatenschappen vanaf 1 september 2018 235
Arikel. 66 § 2. Uitzondering 1: vormvoorschriften 236
Artikel 66 § 2, 2e lid. Uitzondering 2: inbreng of niet? 236

Artikel 66 § 2, 3e lid. Uitzondering 3: inbreng in natura of niet? – verklaring van behoud 237
Terecht … 238
Artikel 66 § 2, 4e lid. Uitzondering 4: inkorting in natura of niet? – verklaring van behoud 239
Artikel 66 § 3. Inbreng door of aan de echtgenote 240
Artikel 66 § 4. Oud artikel 918 240

Conclusies en bedenkingen 241